

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 129/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **PHARMACY – VV, spol. s r. o.**, Čapajevova 23, Prešov, IČO 45 372 799, zastúpenej JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou, Floriánova 12, Prešov, proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 24 Cb 178/2018-215 z 8. januára 2020 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 45/2020-268 z 22. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 Cb 178/2018-215 z 8. januára 2020 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Cob 45/2020-268 z 22. septembra 2020. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutých rozsudkov vyplýva nasledujúci stav veci: Sťažovateľka vystupuje v konaní vo veci samej v procesnom postavení žalovanej proti žalobkyni obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) v spore o zaplatenie kapitalizovaných úrokov z omeškania v sume 770,03 eur. V predmetnom konaní bola pôvodnou žalobkyňou v čase podania žaloby 8. augusta 2018 obchodná spoločnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „pôvodná žalobkyňa“). Pôvodná žalobkyňa postúpila svoju pohľadávku na žalobkyňu na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 24. septembra 2018 (ďalej len „zmluva“).

3. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 770,03 eur, ako aj paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. Zároveň sťažovateľka uviedla, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu súčasne s ústavnou sťažnosťou podala aj dovolanie, a to podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Okresný súd napadnutý rozsudok odôvodnil tým, že pôvodná žalobkyňa dodala sťažovateľke tovar, za ktorý jej sťažovateľka v dohodnutej lehote splatnosti nezaplatila, pričom z vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že po podaní žaloby pôvodná žalobkyňa ako postupca postúpila pohľadávku na žalobkyňu. Zmluvu posúdil ako platnú, vychádzal pri tom z toho, že zmluva jasne vymedzuje postúpenú pohľadávku, postupcu, postupníka a aj dlžníka, pričom dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok aj na príslušenstvo postúpených pohľadávok, teda na úroky z omeškania. Zároveň uviedol, že aj keď jednotlivé prílohy zmluvy nie sú očíslované, ani každá strana samostatne podpísaná, konkrétne faktúry sú jednoznačne identifikované a potvrdzuje ich aj oznámenie pôvodnej žalobkyne o postúpení pohľadávky. Tiež konštatoval, že bola dodržaná písomná forma zmluvy. Aktívnu procesnú legitimáciu žalobkyne považoval za preukázanú platnou zmluvou vrátane jej prílohy v spojení s oznámením o postúpení pohľadávky. Na záver dodal, že sťažovateľka ako žalovaná nemá povinnosť, ale ani právo zisťovať platnosť zmluvy.

5. Krajský súd v napadnutom rozsudku svoje závery postavil na zdôvodnení, že práve pri pohľadávkach, ktoré sťažovateľka uhradila už 10. septembra 2018, teda pred uzavretím zmluvy, bolo na žalobkyňu postúpené len príslušenstvo týchto pohľadávok, teda úroky z omeškania. Predmetom postúpenia na základe zmluvy bolo aj príslušenstvo, teda aj keď sú úroky z omeškania príslušenstvom pohľadávky, sú samostatným hmotnoprávnym nárokom. Uviedol, že nemá žiadne pochybnosti o platnosti zmluvy, ktorá má všetky náležitosti určitého a zrozumiteľného právneho úkonu podľa § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky o neplatnosti zmluvy v nadväznosti na údajné vady v prílohe č. 1 k tejto zmluve nie je dôvodná. Podľa krajského súdu vzhľadom na to, že z dokladov nepochybne vyplývajú všetky konkrétne informácie potrebné na úhradu pohľadávok pre veriteľa a sťažovateľka si je vedomá svojich neuhradených dlhových, spĺňa zmluva všetky náležitosti zrozumiteľného a určitého právneho úkonu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutým rozsudkom podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- Podľa sťažovateľky sú napadnuté rozsudky okresného súdu aj krajského súdu nedostatočne odôvodnené, chýba im logické a zrozumiteľné odôvodnenie záverov v nich uvedených, a preto sú nepreskúmateľné a ich vydaním jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.
- Namietala, že sa okresný súd a ani krajský súd vôbec nezaoberali jej námietkou o nedostatku aktívnej legitimácie žalobkyne ako nového veriteľa, ktorú odôvodňovala tým, že časť pohľadávky bola sťažovateľkou uhradená 10. septembra 2018, teda ešte pred postúpením pohľadávky z pôvodnej žalobkyne na žalobkyňu, preto práva z tejto časti pohľadávky nemohli byť postúpené na žalobkyňu.

c) Sťažovateľka tiež namietla, že žiadnym spôsobom nebolo zdôvodnené, prečo súdy považovali zmluvu za platný právny úkon, ako ani to, ako vyhodnotili jej námietky o neplatnosti zmluvy s poukazom na § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým okresný súd sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 770,03 eur, ako aj paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, ako aj napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol v celom rozsahu potvrdený napadnutý rozsudok okresného súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu:

8. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku namietala jeho arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie, pretože okresný súd sa podľa nej dostatočne nevysporiadal s ňou uplatnenými námietkami týkajúcimi sa najmä otázky nedostatku aktívnej procesnej legitímácie žalobkyne ako nového veriteľa. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo a proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý tak aj učinil vydaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.

9. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

10. Zároveň aj zo samotného znenia § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľky vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou tiež namietala arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu. Aj krajskému súdu vytýkala, že sa dostatočne nevysporiadal s ňou uplatnenými námietkami týkajúcimi sa najmä otázky nedostatku aktívnej procesnej legitímácie žalobkyne ako nového veriteľa. Zároveň uviedla, že proti napadnutému rozsudku podala súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a to podľa § 420 písm. f) CSP. Na základe preverovania tejto skutočnosti ústavným súdom bolo zistené, že dovolanie sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 15. decembra 2020 a spis s dovolaním bol najvyššiemu súdu okresným súdom na účel rozhodnutia o podanom dovolaní predložený 9. marca 2021.

13. S poukazom na uplatňovaný princíp subsidiarity (ako je uvedené aj v bode 9 tohto rozhodnutia, pozn.) ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 303/2019). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľky až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (I. ÚS 91/2016).

14. V súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je „výsledkové“, teda musí mu zodpovedať proces ako celok. Obdobne aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ako ústavný súd, tak aj Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavný súd dospel k záveru o predčasnom predložení ústavnej sťažnosti sťažovateľkou. Po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by totiž došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu, a to najvyšší súd a ústavný súd. Išlo by o stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obtiažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. III. ÚS 35/2019).

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd zároveň k tejto časti ústavnej sťažnosti dodáva, že vychádzajúc z § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu začína

plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (obdobne aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská c. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu